

צמיאה נפשי

גליון 22

מועדי כניסת השבת	
הדלקת נרות	מוצאי שבת
ירושלים: 4.04	ירושלים: 5.17
תל-אביב: 4.18	תל-אביב: 5.19
חיפה: 4.08	חיפה: 5.17
ביתר עילית: 4.18	ביתר עילית: 5.17
רבינו תם: 4.18	רבינו תם: 5.56
הגץ החמה: 6.08	
סוף זמן ק"ש למג"א: 8.08	
סוף זמן ק"ש לגר"א: 8.44	
סוף זמן תפילה למג"א: 9.13	
סוף זמן תפילה לגר"א: 9.37	

ברשת תולדות תשע"ג - דברות קודש מאת הגה"צ הרב אליעזר ברלנד שליט"א

יִדּוּ אַחֲזַת בְּעַקֵּב עֵשָׂו (כה, יט)

איך אפשר לדעת שאמא רחל בוכה בחצות לילה ולעשות דברים אחרים בזמן הזה?!

כל עבודת הצדיקים זה להוציא ניצוצות שבלועים בסיטרא אחרא, בקליפות ברשעים. וזה שכתוב על יעקב אבינו "וידו אוחות בעקב עשו" שכבר בהיותו בבטן אימו, התחיל למשוך את הנשמה של רבי עקיבא, שהייתה בלועה בעקב עשו. וזה שעשו שאל את יצחק "כיצד מעשרים את התבן" (רש"י כו', כד') וכי מה שייך לעשו הרשע לשאול כיצד מעשרים את התבן? כיצד מעשרים את המלח? אלא אומר הבעל שם טוב שפה נרמז שנשמת רבי עקיבא הייתה בעקב עשו, והיא גרמה לעשו לשאול את כל השאלות האלה. כי כל מה שהרשעים מדברים איזה דיבור טוב זה רק בגלל שמעוברות בהם נשמות הצדיקים, וכמו שמסופר (גדרים נ', ע"א) על רבי עקיבא ואשתו שלא היו להם כרים וכסתות והיו ישנים בין התבן, וכשהגיע אליה הנביא אליהם מחופש לעני אז נתן לו רבי עקיבא תבן (עושר לו תבן). מכאן רואים שמה ששאל עשו איך מעשרים את התבן זה היה בגלל שנשמת רבי עקיבא היתה מעוברת בו, והיא גרמה לו לשאול את השאלות האלה, כי רק רבי עקיבא מעשר תבן...

כל הענין של יעקב היה להוציא את הנשמות מעקב עשו ששם היו בלועות נשמות של גרים, הנשמות הכי גדולות, והזמן הכי גבוה להעלות אותם זה בחצות לילה, כמו שאומר רבי פנחס מקוריץ: "יש כאלה נשמות גדולות, הכי גדולות בעולם, שנפלו מאיגרא רמה לבריא עמיקתא, נפלו הכי עמוק לעמקי עמקי הקליפות, וכשמגיע זמן אמירת תיקון חצות, אנחנו מעלים את הנשמות הכי גבוהות שירדו לשם, ועם כל אות ואות מעלים עוד נשמה ועוד נשמה" - כמו דוד המלך שהייתה לו נשמה הכי גדולה והוא יצא דווקא מסדום, מלוט מהדברים הכי נוראים.

תיקון חצות זה דבר שהכי קשה להגיד כי זה באמצע הלילה, יש כאלה שרוצים ללמוד בזמן הזה, "אם כבר קמתי, אלמד גמרא" מה? להגיד תמיד אותם פרקים? אותם פסוקים? אותם פרקי תהילים? אדם חושב שהתפילה של היום זה כמו של אתמול ולכן אין לו חשק, הוא רוצה להגיד דבר חדש! ובאמת קימת חצות זה מה שבונה את היום החדש, זה מה שמחדש את האדם! וכמה שאדם מתחיל את היום שלו מוקדם יותר, בנקודת חצות וממשיך הלאה לתוך הבוקר בתפילה מילה במילה אות באות עם שירים וניגונים, אז ככה הוא בונה את קומת היום החדש, ומציל את עם ישראל מכל הגזרות. וזה שאומר רבי פינחס מקוריץ "רק אם אדם אומר תיקון חצות מילה במילה אות באות, הוא מעלה את כל הנשמות שבעולם, ע"י תיקון חצות אין נשמה שלא מתקנים אותה, מוציאים את כל הנשמות הכי גבוהות, הכי גדולות שנפלו לעמקי הקליפות". כל הנשמות שחזרות בתשובה שייכות לאלה שאומרים תיקון חצות, שבוכים בלילות - הם אלו שמוציאים את הנשמות מתוך עמקי השאלות תחתיות.

אם אדם היה יודע מה זה בית המקדש היה בוכה ומתאבל כל לילה בחצות. אבל כמעט לאף אחד זה לא חסר, כמעט אף אחד לא צריך את בית המקדש, לכל אחד יש עוגה בבית, יש לו אוכל, יש לו שתיה בבית, הוא לא צריך את בית המקדש, ברוך ה' כולם מרגישים טוב עד 120. אבל יש כאלו שחסר להם בית המקדש, כמו שמסופר על ר' נחמן שוסטער שהיה יהודי פשוט ששהה תקופה באומן וראה איך מתפללים בהתלהבות, איך אומרים תיקון חצות בבכיות, וכשחזר התחיל להגיד תיקון חצות ולבכות בכיות על בית המקדש. כולם צחקו עליו כי ראו שהוא לא יודע להגיד את המילים, אומר חצאי מילים, נגשו אליו ואמרו לו "מה אתה אומר תיקון חצות - תלמד קודם כל א' ב"... ענה להם ר' נחמן "לכם לא חסר בית המקדש, אתם תלמידי חכמים, גאונים, צדיקים אתם לא צריכים להגיד קינות, תיקון חצות, אבל אני סנדלר פשוט, לי חסר את בית המקדש". באותו מעמד נגשו אליו ר' מרדכי סוקולוב ור' שלמה גבריאל שהיו גאונים עצומים ושאלו אותו "איפה קיבלת את הלב הזה?" אמר להם "קיבלתי את זה באומן" אמרו לו "אם ככה גם אנחנו נוטעים לשם", וככה זכו להתקרב לברסלב - ע"י יהודי פשוט שבכה בתיקון חצות.

ר' שמשון מאוסטרופולי ראה בחלום שמקומו בגן עדן יהיה ליד ר' העשל מקראקא, שהיה אז רב בלובלין, וראש ישיבה גדול, והדיין הראשי בקראקא, ולידו הוא יהיה בגן עדן. אבל זה לא קסם לר' שמשון, הוא דאג מאוד, אני אחיה ליד איזה רב? מה יהיה איתי, אולי זה רב שקשור לעולם הזה, עם הרבה כסף, עשיר, עם בית יפה - אם ככה זה עונש, אולי צריך תפילות לבטל את הגזרה הזאת, ולכן הוא החליט לנסוע אליו ולבדוק אותו. ר' שמשון התחפש לעני מרוד ודפק בדלת ושאל "האם אפשר להיות פה כמה ימים?" מה עשה שם ר' שמשון? מה הוא חיפש שם? מה רצה לבדוק? - הוא רצה לבדוק אם הרב מלובלין בוכה בחצות לילה. יום אחד הוא שמע בכיה מאיזה חדר, התקרב עוד יותר ושמע בכיות נוראות, פתח את הדלת ותפס את הרב מלובלין עם נהר של דמעות יושב על הארץ ובוכה על החורבן, אמר ר' שמשון "ברוך ה' אני כבר יודע שאנחנו על משכבי בשלום".

אדם צריך לדעת "רחל מבכה על בניה", אם אמא רחל בוכה אז צריך לקום חצות ולבכות יחד עם האמא, צריך להשתתף עם הבכיה שלה, אמא בוכה על 6 מיליון שנהרגו בשואה, אמא בוכה על כל ההרוגים של כל יום, אמא בוכה על הנשמות שיחזרו בתשובה, איך אפשר לדעת שאמא רחל בוכה בחצות לילה ולעשות דברים אחרים בזמן הזה? רחל זה השכינה הקדושה! לא מתאים לך להשתתף עם רחל? לא מתאים לך להשתתף עם הבכיה שלה? אדם צריך שיהיה לו טיפת לב יהודי, טיפת הרגשה. להגיד תיקון חצות, להרגיש את הבכיה של רחל, את הצער של כל הדורות, של כל ההרוגים. וכל מה שאדם שומע שנהרגים יהודים או שהוא קורא איזה סיפור מזעזע מהשואה, אז עי"ז הוא יכול להצטער ולהזיל דמעה בחצות לילה.

בחצות לילה כולם בוכים, כל העולם בוכה, הכוכבים בוכים, המזלות בוכים, כולם בוכים עם רחל, עם השכינה. מסופר על ר' זושא מאניפולי שלעת זקנתו ראה שהוא כבר חלש ולא יכול לקום בחצות לילה, ולכן הודיע שהוא כבר לא יגיע לבית הכנסת, ובכל זאת בשעת חצות שוב ראו אותו בבית הכנסת. שאלו אותו "למה באת, אמרת שאתה חלש?" אמר להם "הזקנה בוכה, מה אני יכול לעשות, הזקנה בוכה, רחל בוכה, הבכיות שלה לא נותנות לי לישון". וכשאנחנו נותנים כח לשכינה, בוכים עם השכינה הקדושה בוכים יחד עם רחל אימנו, היא נתן לנו הכול, היא תשמור עלינו כל היום. רחל שולטת על כל העולם, על כל האוצרות, היא רק רוצה לראות מי בוכה איתה, היא רק רוצה לראות מי משתתף עם הצער שלה. וכשאדם אומר תיקון חצות, יושב על הארץ, לוקח חתיכת נייר, מדליק אותה, שם איזה טיפת אפר על הראש, אזי האפר הזה ממתיק ממנו את כל הדינים.

תפילה לעני
מאת מורנו הרב שליט"א

רבוננו של עולם, זכנו לשפוך לפניך שיח כמים בכל חצות לילה, בשעה הכשרה לביטול מאורי האש. וזכנו לשכך את תבערת אש התאוות על ידי שפיכת הלב כמים בעת גפתחים השערים ומסתלקות המחיצות שבנינו לבין אבינו שבשמים. זכנו לשפוך נכחך לב כמים, עד אשר יהיו כל ההבלים של לימוד תורתנו, הבלים דקדושה, הבוראים שמים וארץ הדישים, ויתבטלו כל ההבלים דטומאה, הנמשכים בתאוה קנאה וכבוד, הבוראים רקיעים דשוא וארעא דשוא, אשר מהם כל הגזרות המלחמות והשואות. וימוגו כל ההבלים דסטרא אחרא האוחזים עינינו בשמים וארץ של הבל, בבחינת "הבל המה מעשי תעתועים", המעוררים את העולם לתעתע בנו ולגזור עלינו כל מיני גזרות, שאין לבטלם אלא בשינוי הבריאה, ע"י תשובה מעומקא דליבא, ע"י ההבלים וכיסופים דקדושה.

- הצלחה**
הרב והרבנית שליט"א
- ישיב כח**
ליוסף בן רחל הי"ו שתרם 5000 גליונות בכרטיס הצלחה וזיווג הנזן
- הצלחה**
שמעון מרדכי בן טובה הי"ו
- הצלחה**
נפתלי הרץ בן מחניה ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
נחמן בן אסתר ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
נסים יהודה הי"ו
- הצלחה**
לחללה חוה טי קייטא ישראל מאיר בן שפרה ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
לחללה כלל מטייב ארון בן טובה טלה ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
נתן בן יעל ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
לחללה חוה טאה שלמה נתן בן יעל ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
לחללה חוה טאה סלמה חוה ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
חושבן בן שולה הי"ו
- הצלחה**
לייזל חוה וירע בו קייטא ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
לחללה חוה טאה חיים אשיר שמואל חיים וישעיהו בן ציונית ציונה הי"ו
- הצלחה**
דודון בלטי בן אלד ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
לבחלה חוה טאה חוה חוה וזיווג הנזן כרטיס זיווג הנזן ברוך בן טובה הי"ו
- הצלחה**
לבחלה חוה טאה חוה טאה וזיווג הנזן אברהם בן עליזה הי"ו
- הצלחה**
לבחלה חוה טאה חוה טאה וזיווג הנזן עקיב בן מלונס ומשפתתו הי"ו
- הצלחה**
לחללה חוה טאה חוה טאה וזיווג הנזן מלחללה חוה טאה חוה טאה וזיווג הנזן מלחללה חוה טאה חוה טאה וזיווג הנזן

פני מלך

הכנת הכלים

הלב. יש מוח אבל צריך גם לב. "ההשבות אל לבבך". אם זה נשאר במוח ולא עובר ללב אז זה כלום, אתה צריך לב. ואת זה אתה לא יכול לקבל לבד, רק עם החברים שלך". מה זה להכין כלים? זה לדעת שאני כלום. לדעת – אני שום דבר. מהי המהות של הכלי? היותו כלי ריק. מה זה כלי מלא? לחשוב כל הזמן רק על עצמי. גם אם יש לי המון כלים אבל אם הם מלאים עם כל מיני חכמולוגיות, אז אין מקום לאור.

ה' רוצה שאני אוהב את כולם, שאני אשתדל לאהוב את כולם, ואני לא הצלחתי, ואני פגעתי, אני מבקש סליחה, אני אפייס, אני לפני השינה אבקש מחילה מה', אני למחרת ארים טלפון, אם אני יכול אז עוד לפני השינה אני ארים טלפון, סליחה שפגעתי, אני עכשיו נזכר שעשיתי לא טוב אתך, אני אעשה איזה פיוס, אני אשלח למישהו פרח, אני אתן איזה צדקה, אני אעשה איזה משהו.

בעצם, אם נכשלתי ופגעתי סימן שלא היה לי כלי, ה' רצה להוריד לי אור ואני הייתי אטום, אבל אחר כך פתאום הרגשתי שזה לא טוב, אז אני פיניתי את הלב שלי, רוקנתי אותו, בזה שבעצם השפלתי את עצמי והודיתי שאני לא בסדר, בזה אני רוקנתי את הכלי שלי כדי שיהיה מקום בו אוכל לקבל את האור האלוקי.

הקב"ה ברא את העולם באהבה. באהבה עצומה. האהבה מורכבת משני סוגי אהבות. ה' אוהב אותנו, ואנחנו אוהבים אותו. קודם ה' אוהב אותנו, אחרת מנין נדע מהי אהבה? אנחנו רק אוהבים את עצמנו, אבל הוא אוהב אותנו וכשהוא אוהב אותנו הוא מחבר אותנו עם משהו עליון ואז אנחנו מקבלים את האור שלו, ומתחילים לאהוב אותו.

מה זה נקרא לאהוב אותו? לאהוב אותו זה נקרא לוותר על הרצונות שלנו, לעשות את הרצון שלו. ואז ה' אומר: אתם באמת אוהבים אותי? אז קודם כל אני מבקש מכם שתאהבו את החברים שלכם. דבר ראשון. "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה".

עד שתאהבו אותי, כשאני שם למעלה בשמים, יש לכם פה חבר, ופה אח, ופה בן משפחה, ופה בן זוג, ופה שכן, וכולם הם אלוקות, כולם הם חלק אלוך ממעל, אז קודם כל תאהבו את הילדים שלי. בוא נראה אותך בניסיונות הפשוטים, לפני שתעשה ייחודים ותגיע למדרגות, נראה אותך בפשטות, אתה יודע שכל יהודי הוא חלק אלוך ממעל, תתחיל לאהוב אותו. לא אהבת אותו, לא הצלחת לאהוב אותו, תבקש, תתפלל, אנה ה' תעזור לי שאני ארגיש את השני, שאני אוהב את השני, שאני לא אוהב רק את עצמי.

"ואהבת לרעך כמוך". אתה רוצה השגות, השגות, השגות. אתה צריך כלים. מה זה הכלים? הכלים זה

מים עמוקים

סוד ההצלחה בחינוך הילדים

הצלחה בחינוך הילדים - זה הדבר אשר עומד בראש מעייניו של כל הורה. עיקר העבודה בחינוך היא ההתמודדות להחזיק בשני קצוות. מצד אחד - לא להזניח את הילד, לדאוג לו בכל עת ולהתעניין בכל זמן היכן הוא? ומה מעשיו? ומצד שני - לא להיות נוקשה עם הילד. ובעצם צריך לשלב כל הזמן בין שניהם. כשהצד השווה שבהם הוא להראות לבן תמיד "שאתה חשוב לי יותר מכל העולם" שהבן ירגיש שאני אצל האבא במקום הראשון, אין לי חבר יותר טוב מאבא. זה הכח של הבן לעבור את כל משולות החיים. הידיעה הזאת שאבא איתי, וההכרה שאבא חושב עלי תמיד היא זאת שנותנת לילד את הכח להמשיך הלאה.

כשילד יודע שיש מי שאוהב אותי, מצפה באמת שאני יגדל טוב, רוצה את ההצלחה שלי באמת והוא אוהב אותי איך שאני וכמו שאני, במצב כזה לעולם ילד לא מסוגל לאכזב את אביו ולעשותו היפך ח"ו מהדרכתו. גם אם ההתמודדות "בחינוך הילדים" קשה, ולא רואים מיד מה פעלנו, אבל לאורך זמן זה הוא הדרך להצלחה בטווח בבחינת "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ונהרות לא ישטפו".

יש לזכור שאחד הזמנים החשובים ביותר שאפשר להקריץ את זה לילדים זה "שולחן שבת", שבזמן זה בסעודת שבת שבו יושבים עם הילדים ברוגע זה הזמן לתת לילדים חום ויחס מתוך שלווה הנפש ושמוחה אבותית. שנוכח לגדל בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות אמן.

פרפראות התורה

"ואלה תולדת יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק"

מפרש רש"י: על-ידי שנכתב, "יצחק בן אברהם", הוצרך לומר, "אברהם הוליד את יצחק", לפי שהיו ליצני הדור אומרים: מאבימלך (מלך פלישתים) נתעברה שרה. שהרי כמה שנים שהתה עם אברהם ולא נתעברה ממנו! מה עשה הקב"ה? צר קלסתר פניו (ברא פניו) של יצחק דומה לאברהם, והעידו הכל - "אברהם הוליד את יצחק". וחוה שנכתב כאן, שיצחק - בן אברהם היה, שיש עדות לכך שאברהם הוליד את יצחק.

אלא שמקשים ח"ל על רש"י: מדוע דוקא כאן, כאשר יצחק כבר בן ששים שנה, טרחה התורה להזים את טענת ליצני הדור, שמאבימלך נתעברה שרה? מדוע לא נאמר הדבר עם לידת יצחק? משיב על-כך האלשי"ך הקדוש, שדוקא באותה עת, כאשר יצחק הצדיק נשא לאשה את רבקה הצדקת, ומשני צדיקים אלה נולד רשע ובעל מידות רעות כעשו, או אז נתעוררו ליצני הדור לטעון כי מאבימלך נתעברה שרה, שהרי לא יתכן שמצדיק כאברהם ומצדקת כשרה יצא נכד כמו עשו הרשע. לכן עלתה הטענה שמאבימלך נתעברה שרה, ומזרע אבימלך יצא כביכול עשו. על-כן, בא הכתוב דוקא כאן, כדי להראות לכולם שיצחק הוא אכן בנו של אברהם.

סיפור לפרשה

"ויעקב איש תם ישב אהלים" (כה' כד')

רבי יעקב בן מאיר היה מגדולי בעלי התוספות שבצרפת, ובן בתו של רש"י. משום גדל חסידותו ותמימותו המופלגת, נודע בכינויו "רבנו תם", על-פי הכתוב: "ויעקב איש תם ישב אהלים". מפורסמת בישראל המחלוקת בין רש"י לבין רבנו תם, לגבי סדר הפרשיות בתפילין. לשיטת רש"י (והרמב"ם), קודמת פרשת "שמע" (דברים ו', ד') לפרשת "והיה אם שמע" (דברים יא', ג'). ואילו לשיטת רבנו תם, קודמת פרשת "והיה אם שמע" לפרשת "שמע" (סדר זה היה מקובל בקהילות בבל, ואילו הסדר שמציע רש"י היה נהוג בארץ ישראל. אך מן הראוי לציין, שבתפילין שנמצאו במערות ים המלח באמצע שנות החמישים, מזמן בר כוכבא, סדר הפרשיות היה לפי רבנו תם). ואולם, במחלוקת זו בין רש"י לבין רבנו תם, נפסקה ההלכה כרש"י. חסידים המדקדקים במצוות, מניחים גם תפילין של רבנו תם (בלא ברכה), וקוראים שנית "קריאת שמע" בתפילין אלו, בגמר תפילת שחרית. מסופר על הגאון והצדיק רבי ישראל מראדין, בעל ה"חפץ חיים", שבמרבית שנות חייו הסתפק בהנחת זוג תפילין אחד, לפי ההלכה. אולם, בשנים האחרונות לחייו החל מניח גם תפילין של רבנו תם. כאשר שאלוהו פעם מקורביו לפרש הדבר, השיב להם: הגעתי, ברוך ה', לזקנה ולשיבה, ובקרב עתיד אני לעבור לעולם האמת. ושם אפגש בודאי, גם עם רבנו תם, ואפשר שהלה ישאלני כן: "בתוספות" שלי למדת הרבה, סברותי ישורו בעיניך, ובדברי ש"ס החיית את נפשך. אם כן, מדוע לא מצאו התפילין שלי חן בעיניך...?"

שבת שלום:

"ויתרוצצו הבנים"

מעיר כאן רש"י, על-פי המדרש: כשהיתה (רבקה) עוברת על פתחי תורה של שם ועבר, יעקב רץ ומפרכס (מפרכס, משתדל בכל כחו) לצאת. עוברת על פתחי עבודת אלילים, עשו מפרכס לצאת.

מסופר על הגאון רבי אריה לייבוש זצ"ל, רבה של קישניב, שעוד בהיותו ילד כבן שש שנים, כבר נכרו בו סימנים של צדקות וחריפות. פעם אחת נשאל על-ידי תלמיד חכם, מדוע כאשר רבקה היתה עוברת על פתחי עבודה זרה, עשו לא יצא ממנה. והרי לא היה מי שיעכב את יציאתו, כי הוא היה מונח ברחם בראשונה? השיב הילד, שבאמת עשו היה מפרכס ומשתוקק לצאת, אבל הוא חשש שכאשר הוא יצא לפתח עבודה זרה, הלא יאר מקום חופשי ליעקב לצאת לפתחי תורה, ולא יהיה מי שיעכב בעדו. משום כך בחר עשו להישאר בבטן אמו, כדי שלא יאפשר ליעקב לצאת ולבוא לבית מדרש תורה...

שאלה זו שאלו גם את רבי לייבוש בצלאל (המהרש"ל) בקטנותו, והוא תרץ כך: לא היה לעשו כל חשבון ורצון לצאת בלי יעקב. שכן, מה היה עשו יכול לעשות בעולם הגדול הזה, זולת יעקב? את מי היה מכה? למי היה ממרר את החיים? על מי היה יכול להוציא דיבות ועלילות שוא? כלפי מי היה גזר גזרות רעות ואכזריות? - הוא אמנם היה מתרוצץ ומפרכס לצאת, אבל בלי יעקב הוא לא רצה לצאת באמת...

היה שותף בהפצת דברי רבנו הקדוש מפי הרה"ח ר' אליעזר ברלנד שליט"א

שמך יועבר לברכה אצל הרב שליט"א לזרע בר-קיימא, לרפואה, לפרנסה, לעילוי נשמה וכו'

טל: 02-9666755 - 052-7639126 - 052-7602440